

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

СЕРПЕНЬ

Число 8 (128)

КИЇВ 2012

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Добром зігріте серце

Найбільше щастя для людини не в багатих статках, а в спілкуванні з людьми, які зігрівають душу високим вогнем добра й чистоти моралі, а ще тим, що можуть служити за приклад у поведінці. У цьому плані мені, як і іншим землякам, пощастило, що є в нашому багатовекторному колективі Микола Прокопович Компанець.

Цієї серпневої пори йому виповнюється сімдесят п'ять. Вік досить поважний, якщо згадати, що склали його не медом політичні та ночі.

Фронти Другої світової забрали в хлопчика батька, а в часи повосенні рука не люда – навіть родича! – вночі позлодійськи укоротила віку працелюбній матері-вдові. Добре, що дід та бабуся пригорнули до себе сироту в Смолині, а не здали в якийсь моторошний притулок. І чи могли бути щасливими роки сирітського дитинства в голодні й холодні повосенні роки, чи міцні руки батьків допомагали знайти власну дорогу в житті?

Уже тоді можна було озлобитися на весь світ за мимовільні кривди, зневіритися в людській

ВІРНИЙ СИН УКРАЇНИ

Свого часу відомий український меценат Євген Чикаленко закликав любити Україну не тільки до глибини душі, а й до глибини кишені. Через багато десятирічків років цим принципом керується наш ушавлений меценат Юрій Коптєв. Починаючи з 2007 року, він активно розвиває благодійницьку діяльність у рідних Прилуках, де свого часу народився, навчався в школі та гідромеліоративному технікумі, звідки простелилися його стежки у великий світ. Ставши справжнім бізнесменом у Москві, він ніколи не забуває свою малу батьківщину, яка буквально переродилася в центрі рідного міста: здійснено реконструкцію центральної і театральної площ,

майдану Іоасафа Білгородського, споруджені пам'ятники молодому Т.Шевченку, видатному актору М.Яковченку, поетесі Любові Забаші, святителю Іоасафу та багато іншого. І цілком логічним було присвоєння персональному спонсору міста звання Почесного громадянина Прилук. Як стало відомо, прилучачи на знак великої шаноби до славетного земляка перейменували одну з центральних вулиць на вулицю імені Юрія Коптєва.

Ми раді з того, що Юрій Вікторович свого часу заприятелював із нашим земляцтвом, профінансувавши унікальний український конкурс талановитих дітей із акторськими здібностями ім. Миколи Яковченка, а воно у свою чергу нагородило земляка Почесним знаком. Відомо, що москвич із прилуцьким родоводом дав згоду профінансувати ще чимало талановитих знаків української історії та духовності.

Нещодавно йому виповнилося 50. Це пора зрілості, пора остаточного утвердження. Отож ми усім земляцьким товариством вітаємо Юрія Вікторовича з першим ювілеєм, зичимо, щоб полудневе сонце, яке зійшло над ним у Прилуках, щедро зігрівало його добру душу.

Рада товариства
Чернігівського земляцтва

порядності. А він таки зберіг у серці доброту, якою щедро ділиться впродовж десятиліть, він зумів пронести чистоту помислів аж до цих часів, які прийнято вважати за підсумкові.

Він тільки силою природного хисту й наполегливою роботою досяг таких верховин у суспільстві, які не снігся навіть випестувані всевладними батьками, підштовхувані можливими родаками синкам та донькам, які рихтують вікові касти на кшталт колишніх дворян, що передавали звання з покоління до покоління, як медаль за доблесть.

Микола Прокопович і у власному родинному житті не відступився від золотого правила – не робити вибір за дітей.

➡ 6–7

Найнеобхідніша наука – наука забувати не потрібне.
Антис ФЕН

У СЕРПНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

НАЦИК Володимир Гнатович – 90-ліття. Народився 15 серпня 1922 року в Чернігові. Працював молодшим науковим співробітником, вченим секретарем відділу біохімії, біофізики і фізіології, старшим науковим співробітником Інституту фізіології НАН України, а з 1986 р. – науковим співробітником Інституту геологічних наук. Нині – на пенсії. Кандидат біологічних наук.

ШАБАС Евальд Дмитрович – 85-ліття. Народився 1 серпня 1927 року в місті Севастополі. Батьки з Сосницького району. Працював консультантом Інституту природної економіки ім. В.І. Вернадського, головним металургом Київського ВО ім.Артема. Кандидат технічних наук. Лауреат Державної премії УРСР.

ПАВЛОВА Марія Федорівна – 85-ліття. Народилася 2 серпня 1927 року в с.мт. Березна Менського району. З 1968 по 1994 р. обіймала посаду директора швейного виробничого комбінату Міністерства внутрішніх справ України. Нині – на пенсії. Обиралася сім разів депутатом Чернігівської міської ради.

ЛИСЕНКО Василь Олександрович – 85-ліття. Народився 7 серпня 1927 року в селі Нова Басань Бобровицького району. Член Спілки письменників України. Учасник бойових дій Великої Вітчизняної війни.

ЛУК'ЯНЕНКО Левко Григорович – 85-ліття. Народився 24 серпня 1927 року в селі Хрипівка Городнянського району. Працював адвокатом на Львівщині, де у 1958 р. заснував підпільну націоналістичну організацію – Українську робітничо-селянську спілку. У 1961 р. був заарештований і засуджений до страти. Після 68 днів перебування у камері смертників вирок було замінено на 15 років ув'язнення. Після звільнення у січні 1976 р. оселився у Чернігові, де працював електриком, став одним із засновників Української Гельсінської спілки. В 1977 р. знову був ув'язнений за звинуваченням в "антирадянській агітації та пропаганді", засуджений на 10 років таборів особливого режиму та 5 років заслання. Після звільнення в 1989 р. повернувся в Україну і очолював УТС, Українську республіканську партію, був народним депутатом України 1-го, 2-го, 4-го, 5-го скликань. З 1992 по 1993 рр. – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Канаді. Автор кількох публіцистичних книг. Нині – голова Асоціації дослідників голодоморів в Україні та почесний голова Української республіканської партії.

Співавтор Декларації про державний суверенітет. Один з авторів Акту проголошення незалежності України. Правознавець, почесний доктор права Альбертського університету (Канада). Володіє англійською, польською та російською мовами. Член Національної спілки письменників України.

КРАВЧЕНКО Анатолій Іванович – 80-ліття. Народився 15 серпня 1932 року в селі Кобихча Бобровицького району. Пенсіонер.

ДЖУЖА Віталій Григорович – 75-річчя. Народився 11 серпня 1937 року в селі Нова Басань Бобровицького району. Працював у партійних органах Алтайського краю та Київського обкому. Був генеральним директором об'єднання елеваторної промисловості, генеральним директором Київського обласного підприємства ДАК "Хліб України". Нині – заступник голови правління ВАТ "Київмлин".

КОМАНЕЦЬ Микола Прокопович – 75-річчя. Народився 15 серпня 1937 року в селі Смолин Чернігівського району. Працював першим заступником міністра заготівель, хлібопродуктів України. У 1988 – 1991 рр. – міністр хлібопродуктів України, у 1991 – 1992 рр. – голова Держкомітету України по хлібопродуктах. З 1992 р. – заступник директора НДІ хлібопродуктів та директор фірми "Ніно", з 1995 р. – президент Української зернової асоціації, а з 2008 р. – почесний президент Української зернової асоціації. Академік Української технологічної академії. Почесний доктор економічних наук. Ліквідатор аварії на ЧАЕС. Нагороджений багатьма орденами та медалями.

ЧМІЛЬ Владислав Григорович – 75-річчя. Народився 24 серпня 1937 року в селі Плиски Борзнянського району. Пенсіонер.

ПІВНЕНКО Ілля Петрович – 70-річчя. Народився 1 серпня 1942 року в селі Галиця Ніжинського району. З 1992 р. служив в Україні начальником управління ВМС, начальником кафедри оперативного мистецтва Генерального штабу збройних сил України, заступником командувача ВМС України. У 1999 – 2000 рр. працював за погодженням сторін радником міністра оборони Грузії з морських питань. З 2000 р. – на пенсії. Контр-адмірал. Нагороджений двома орденами Червоної Зірки та 11-ма медалями.

ПАРХОМЕНКО Петро Ілларионович – 70-річчя. Народився 2 серпня 1942 року в селі Автуничі Городнянського району. Працював учителем хімії та біології. Нині працює старшим науковим співробітником в Інституті біоорганічної хімії. Кандидат хімічних наук.

ШИШЛО Віра Іванівна – 70-річчя. Народилася 15 серпня 1942 року в селі Верхоліся Корюківського району. Працювала начальником лабораторії швейного матеріалознавства на швейній фабриці ім. Смирнова-Ласточкина. Нині – на пенсії.

ПОНОМАРЕНКО Ольга Павлівна – 70-річчя. Народилася 17 серпня 1942 року в селі Обичів Прилуцького району. Протягом 25 років пропрацювала інженером спеціалізованого автогосподарства

"Київспецкомунтранс". Нині – на пенсії. Нагороджена Почесною грамотою Голови Київської міськдержадміністрації.

КАРАСЬ Василь Миколайович – 70-річчя. Народився 27 серпня 1942 року в селі Кунашівка Ніжинського району. Працював на посадах начальника автобаз, головного інженера автобаз "Автогазбуд". Нині – на пенсії.

ФРОЛОВ Валерій Федорович – 65-річчя. Народився 3 серпня 1947 року в місті Анадир Російської Федерації. (Проживав в Сосницькому районі). Виконавчий директор Аерокосмічного товариства.

Член-кореспондент Аерокосмічної академії України, доктор технічних наук, полковник запасу. Член редакційної колегії журналу "Арсенал – XXI" по розділу "екологія і космонавтика".

КОЧУБЕЙ Михайло Валентинович – 65-річчя. Народився 8 серпня 1947 року в місті Носівка. Був заступником директора департаменту авіаційних перевезень та ліцензування Державної авіаційної служби України. Нині – заступник директора департаменту з авіаперевезень та ліцензування Міністерства транспорту та зв'язу України.

ЧЕРНОСКУТОВ Олександр Іванович – 65-річчя. Народився 15 серпня 1947 року в Російській Федерації (працював в місті Ніжині). Директор ТОВ "Укрвторпереробка".

ДОЛЯ Михайло Петрович – 65-річчя. Народився 21 серпня 1947 року в селі Нові Яриловичі Ріпкинського району. Головний спеціаліст загального відділу КРУ м. Києва.

ЛАВРИНЕНКО Олександр Миколайович – 65-річчя. Народився 27 серпня 1947 року в місті Сосниця. Був директором друкарні концерну "Видавничий дім "ІН ЮРЕ", ТОВ "Бізнес поліграф". Нині – комерційний директор видавничої компанії ТОВ "Експрес-поліграф". Обирався депутатом Чернігівської міської ради.

ГАВРИШ (ПИЛИПЕНКО) Валентина Олександрівна – 65-річчя. Народилася 28 серпня 1947 року в селі Хотівка Корюківського району. Працювала начальником планово-економічного відділу УДП "Укрхімтрансміак" Мінпромполітики України. Нині – на пенсії.

ХРИСТИНЧЕНКО Анатолій Петрович – 65-річчя. Народився 31 серпня 1947 року в Києві (батько з села Омелянів Козелецького району). Начальник кадрового забезпечення і організаційно-інформаційної роботи управління пенсійного фонду України в Київській області.

БАКЛАН Олександр Миколайович – 60-річчя. Народився 10 серпня 1952 року в селі Макіївка Носівського району. Працював в системі Головкивміськбуду. Нині – виконроб виробничого кооперативу "Прометей-91". Заснував благодійний фонд "Відродження села Макіївка". Коштами фонду видано книги: "Історія села Макіївка", "Зібрання творів С.М. Музиченка", спогади про нього, твори поета-земляка С. Реп'яка та ін.

КОВАЛЕНКО Людмила Петрівна – 60-річчя. Народилася 10 серпня 1952 року в місті Кіроп. Проживала в селі Авдіївка Сосницького району. Працює провідним спеціалістом Державного департаменту України з питань виконання покарань.

ПАДАЛКА Віктор Михайлович – 60-річчя. Народився 21 серпня 1952 року в місті Прилуки. Впродовж 1992–1996 рр. обіймав посаду начальника Київського міськфінуправління, а з 1996 р. – заступника Голови Київської міської державної адміністрації. Був начальником фінансового управління КМДА. Депутат Київради. Заслужений економіст України. Кандидат економічних наук. Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня.

БУСИГНА Людмила Миколаївна – 60-річчя. Народилася 22 серпня 1952 року в селі Ракитне Бобровицького району. Працювала майстром-овочеводом тепличного комбінату с.мт. Калинівка. Гідрогеолог.

МІРОШНИЧЕНКО Микола Григорович – 60-річчя. Народився 23 серпня 1952 року в селі Займище Талалаївського району. Токар спеціального конструкторського бюро діагностичної апаратури.

МАНІН Михайло Федорович – 60-річчя. Народився 25 серпня 1952 року в селі Ферубки Семенівського району. Був 1-м заступником Міністра внутрішніх справ України, начальником ГУБОЗ. Генерал-майор.

ГУБАР Микола Григорович – 60-річчя. Народився 26 серпня 1952 року в Бахмачі. Головний інженер проєктів банку "Аркада".

ШКАРАБУРА Микола Григорович – 60-річчя. Народився 27 серпня 1952 року в селі Слобідка Новгород-Сіверського району. Працював ректором Черкаського інституту пожежної безпеки, в.о. начальника Інституту державного управління у сфері цивільного захисту. Нині – перший заступник голови Черкаської міськдержадміністрації.

ГРИНЕНКО Олександр Михайлович – 60-річчя. Народився 29 серпня 1952 року в селі Курінь Бахмацького району. Був головним спеціалістом Департаменту ринків тваринництва Міністерства аграрної політики України. Нині – заступник начальника управління, начальник сектора дрібного тваринництва Міністерства аграрної політики України.

ГОРДІЄНКО Ольга Василівна – 55-річчя. Народилася 15 серпня 1957 року в селі Дібровне Городнянського району. Директор ВП НУБІП України "Бобровицький коледж економіки і менеджменту імені О. Майнот". Депутат Бобровицької районної ради. Відмінник освіти України.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'яжучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

На священне дійство прибули голова Київської міської державної адміністрації Олександр Попов, голова Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації Олександр Шевчук, видатний поет, громадський діяч, голова правління Українського фонду культури Борис Олійник, народний депутат України Ганна Герман, народний депутат України Олександр Омельченко, заступник голови Київської міської держадміністрації Леонід Новохатько, представники різних громадських організацій.

Спочатку учасники поклали квіти до пам'ятника "Жінці Великої Вітчизняної війни", а потім попрямували по центральній алеї парку до кургану Безсмертя у супроводі духового оркестру. Після відповідних заходів усі перейшли до пам'ятника "Матері-вдові", який чекав свого відкриття. І воно відбулося. Першим виступив головний керманич Дніпровського району Олександр Шевчук, який же взяв на себе і роль ведучого мітингу.

– Вісім місяців тому на цьому місці київська влада, Фонд української культури, партія регіонів взяли на себе зобов'язання збудувати, увіковічивши пам'ять матері-вдови, пам'ятник. Тоді усі присутні за-

певнили, що це буде зроблено. І сьогодні ця подія сталася, і нині у нас буде святе місце, де кожна людина, вклоняючись загиблим воїнам, зможе вклонитися матерям-вдовам.

Далі він запросив до виступу Олександра Попова, який зазначив:

– Нині ми переживаємо хвилюючу мить. У нас в Україні, в Києві багато пам'ятників, але той, який відкриваємо сьогодні, є особливим. Не тільки тому, що він є першим в Україні. Сама ідея, закладена у нього, це велика подяка матері-вдові, яка зробила все для того, щоб ми сьогодні з вами тут могли стояти. Він є символом нашої подяки за все, що зробила в часи війни та післявоєнні роки звичайна українська жінка. Дуже важливо, що ця ідея є всенародною. Я щиро дякую, Борисе Іллічу, вашому українському Фонду культури, всім тим, хто підтримував цей проєкт, бо ми запізнилися у його реалізації. І мені сьогодні приємно, що саме в Києві, саме в парку "Перемога" ця справедливість торжествує. Бажаю всім мирного неба, благополуччя і міцного здоров'я.

Далі слово мав Борис Олійник.

– 22 червня 1941-го – чорна дата, вкарбована довічно в календар історичної пам'яті України. Цього дня почалася Велика Вітчизняна війна. Уже в перші її ліхвісні години полягли тисячі червоноармійців. І заплакали перші вдови. А потім прийшло стільки похоронок, що Україна воістину стала

країною вдів, позаяк увесь тягар за дітей і державу обвалився на утлі жіночі плечі.

У К Л І Н матері-вдові

Сьогодні, через сім десятиліть, постає пам'ятник земній Богородиці Матері-вдові.

Десь в глибинах ества мого покоління дітей-сиріт час од часу тоскно озивалося якесь відчуття вини за недодану шану нашим матерям за їхній справдешний життєвий подвиг. І осяяння прийшло не з горніх, а від мешканки села Любимівка, Солонянського р-ну на Дніпропетровщині, доньки матері-вдови Ганни Заболотної. Через газету "Сільські вісті" вона звернулася до мене з чаїним покликком – коштом всієї української громади возвести всенародний пам'ятник Матері-Вдові. Наше з нею листування, дякуючи світлої пам'яті редактора "Сільських вістей" Івана Сподаренка, з грудня 2008 року набуло всеукраїнського розголосу. Відгукнулися тисячі громадян, які підтримали і морально, і – підкреслю – матеріально поклик нашої Ганни, себто, акція стала всенародною. Згодом публікацію імен дароносців повів "Голос України" під орудою головного редактора Анатолія Федоровича Горлова. Перший внесок у сумі одна тисяча гривень дарувала Неля Іванівна Даниленко. Хотів би назвати добродійника Дениса Денисовича Добра з Іршави, який зробив чотирнадцять внесків. І вже як земляк вклоняюся рідним зачепилівцям і ново-санжарцям за їхню душевну щедрість.

В Українському фонді культури уже підготовлений до друку збірник-хроніка від

першопочатків до днів нинішніх, де буде оприлюднена вся переписка з урядовими інстанціями, склад нашого громадського комітету з координації акцій, протоколи його засідань, і – найголовніше – імена всіх дароносців.

Дякуємо талановитим молодим скульпторам Адріану Балугу та Костянтину Добрянському, їх наставнику маестро світового визнання Володимиру Чепелику, які вчинили мистецький подвиг.

Сердечної вдячності заслуговують головний архітектор Костянтин Черний і вся його команда, доглядачі парку "Перемога", майстри каменярі об'єднання "Художник", працівники Українського фонду культури і всі члени Координаційної Ради.

Це – особливий пам'ятник, бо вознесений всенародно і всім нашим матерям, і кожній матері особисто. Мені, мамо моя, сьогодні полегшало на серці од відчуття, що хоч дешицю віддав тобі синівської віддаки за все, що ти сподіяла для мене, для України і всього світу. І водночас, як і всі вдови, звеличила рідний народ в його благодородстві, котрий, незважаючи на всі негаразди, зберіг родову пам'ять – чіх батьків і чії ми діти. І ще раз потвердив право на безсмертя!

По-жіночому зворушливими та проникливими були слова звернення до присутніх Ганни Герман.

Тепло виступив і Леонід Новохатько.

Також на мітингу виступили ініціатор акції Ганна Заболотня, голова міської організації ветеранів України Микола Мартинів, Олександр Омельченко, ветеран-фронтовик Віра Корчева.

І ось нарешті з-під полотна з'являється велична 4-метрова скульптура матері-вдові з двома дітками, які пригорнулися до неї. Отже, всенародну акцію успішно завершено!

Леонід РУСИЧ

Барви рідного краю

Як ми уже повідомляли, конкурс декоративно-прикладного мистецтва успішно завершився. За рішенням Ради земляцтва його переможці будуть запрошені до Києва у вересні для вручення відповідних нагород. А поки що пропонуємо увазі читачів газети репродукції робіт групи лауреатів.

СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Перша вікова категорія: (до 10 років)

1 місце

1. Діана Молочко, Чернігівський район, декоративна композиція із зерна "Птахи".

2 місце

1. Аліна Синяк, м. Ніжин, картина з природних матеріалів "Запрошуємо до древнього Ніжина".

2. Єлізавета Бабиц, Чернігівський район, Михайло-Коцюбинське.

3. Юлія Велігурська, Прилуки, техніка виконання-квілінг.

3 місце

1. Дарина Тимошенко, смт Ріпки, робота з насіння "Жар-птиця".

2. Олександр Надточий, Чернігів, об'єкт.

3. Вікторія Качкарда, смт Куликів-

ка, "Баба Палажка та баба Параска".

Друга вікова категорія: (11–14 років)

1 місце

1. Світлана Тригуб, м. Короп, тарілка "Райські птахи".

2 місце

1. Юлія Шуркова, Чернігів, шовкографія "Перлини рідної Сіверщини".

2. Андрій Коноваленко, Чернігів, оригамі "Щаслива родина".

3 місце

1. Іван Жуков, Ніжин, герб Чернігівщини.

2. Ганна Бівалькевич, Щорс, петриківський розпис "Галія по садочку ходила".

3. Наталія Петровченко, м. Корюківка, оригамі "Павич".

**Третя вікова категорія:
(14–18 років)**

1 місце

1. Святослав Москотін, Коропський район, керамічна скульптура "Дем'ян Многогрішний".

2 місце

1. Олександр Бондаренко, Чернігів, робота "Літо" (пасічник).

2. Оксана Скотаренко, Щорс, солоне тісто "На захист рідної землі".

3. Дмитро Халіман, м. Корюківка.

3 місце

1. Ірина Сердюк, Чернігівський район, Михайло-Коцюбинське, розпис по склу "Бадьорий настрій".

2. Анастасія Шляхова, смт Ріпки, солоне тісто "Осіньна мелодія".

3. Олексій Яводчак, Чернігівський район смт Седнів, "Бесідка".

**НОМІНАНТИ КОНКУРСУ
ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА**

1. Анастасія Лалетіна, дитина-інвалід, Чернігів, розпис по склу "Песик".

2. Поліна Жук, Чернігів, декоративна композиція "Букет квітів".

3. Антон Дідик, Ніжин, художнє плетіння з газетного паперу.

4. Ольга Крамаренко, м. Мена, "Прилетіла казкова птиця".

5. Катерина Івахненко, м. Куликівка, вишивка.

6. Ольга Ковеза, м. Корюківка, квілінг "Волошкові очі рідного краю".

7. Тетяна Мала, Чернігівський район Михайло-Коцюбинське, нитки "Папуга".

8. Тетяна Василець, м. Мена, "Тропіканка", "Сузір'я лева".

9. Олексій Копилок, м. Короп, солома "Янгол".

10. Руслана Данильчук, м. Бобровиця, вишивка на картоні "Веселі котики".

11. Любов Кардаш, м. Козелець, вишивка "Чарівні троянди".

12. Галина Карначова, Корюківський район, с. Жукля, оригами "Літак".

13. Олександр Легкобіт, Чернігів, "Мій рідний край".

14. Антоніна Кириленко, м. Носівка, квілінг "Янгол".

15. Оксана Шевченко, Чернігів, вишивка "Рідні мотиви".

16. Наталія Ткачова, Чернігів, "Вишита карта Чернігівської області".

17. Євгенія Позняк, смт Михайло-Коцюбинське, малюнок-розпис гуаш'ю "Іхав козак нашим краєм...".

18. Марія-Магдаліна Ланьо, смт Михайло-Коцюбинське, аплікація з крупи оргаліт-лак "Мій поліський край".

←1

ДОБРОМ зігріте серце

Ось через це і його син Микола не кинувся у державні чиновники чи бізнес, а займається наукою у Вінницькому технічному вузі, хоча визнання не оминуло вченого-педагога і в цій специфічній сфері – має посаду доцента, став академіком технологічної академії. Невістка Тамара лікує вінничан. Зате, спокійно йдучи по життю, не забувають радувати старих Компанців внуками. Старший Олександр після техуніверситету пішов на роботу, за ним у той же вуз вирушив Дмитро, а внучка Настя після шостого класу ще не визначилася, куди піде вчитися. Одне тільки відомо – всі троє не будуть байдики бити, он коли приїздить провідати діда з бабою в Київ, на їх дачі все горить від роботи.

Та інколи смутком переповнюється душа Миколи Прокоповича, коли задумается над долею нинішнього молодого покоління. Ну, хай у часи його юності не все було добре, реформи без кінця йшли. Але ж держава думала про кожну молоду людину, не бродили без копійки за душею тисячі хлопців та дівчат, не розбігалися, як руді миші, по закордоннях. А хто ж візьме на свої плечі весь огром роботи, коли підуть засвіти останні пенсіонери, народжені й виховані ще за старих часів, хто збереже для майбутніх поколінь безсмертя України? Здається, нікому з державців це не

потрібно, наче вони інопланетяни, наче коріння пам'яті усохло, або й не було його зовсім. А он же президент США мало не кожен свій виступ починає з того, скільки нових робочих місць створено в країні. А як задуматися, то Миколі Компанцю пощастило. Уже в Мелітопольському інституті механізації сільськогосподарства прозирали контури майбутнього життя, де теорія дружила з практикою. Скажімо, після першого курсу була практика на заводі "Колхіда", після третього семестру – на заводі "Комунар". А там два роки поспіль жнивування в Казахстані, де комбайн чи трактор пізнавався не зі схем та навчальних павільйонів. А куди тепер послати студента, коли вся виробнича державна система знищена? Та й на роботу молодому спеціалістові спробуй влаштуватися до якогось власника – він бере в першу чергу своїх родаків, так би мовити, сімейний бізнес. От і ходи після вузу по мітингах та позачергових рясних виборах, заховавши диплом у домашній тайник, може, там якийсь черговий висуванець дасть скупку копійку. А нема впевненості в майбутньому – нема державної стабільності, міцної сім'ї, щасливих дітей.

Та й сама система освіти. Для кого вона така? Скажімо, за останні два десятиліття тільки те й роблять, аби повторити гіркий досвід революціонерів початку ХХ століття, які трошили все і співали: "Мы старый мир разрушим до основания, а за-

тем". Поспівали, наламали дров, але час таки навчив дечому, почалося планомірне зростання економіки, вибудувалася система освіти. І на тобі знову! Різьбу нарізати чи гайку закрутити не вміємо, зате роздаємо наліво й направо дипломи юристів, аналітиків, програмістів, економістів. А скільки їх треба для держави, ніхто не підраховує. А система профтехучилищ практично мертва, та, яка готувала класних спеціалістів, на яких трималося все суспільство.

Тож і болить душа Миколи Прокоповича за все, що діється. Свого часу звиклий сприймати всі процеси з позицій державного діяча – недарма після вузу та відповідальної роботи в Хмельницькій і Вінницькій областях тривалий час обіймав посади заступника міністра заготівель хлібопродуктів, міністра хлібопродуктів, голови Державного комітету з хлібопродуктів –

він і нині, перейшовши через вік в іпостась почесного президента Української зернової асоціації, мислить масштабно, не ховаючись у нору особистого благополуччя. От тільки що до голосів таких досвідчених ветеранів нинішні швидкоступи не дослухаються, а так званим пересічним українцям не до роздумів про державу, бодай би самим вижити.

А реформи ж самі напрошуються. Причому, не в політиці, яка вже в зубах заст-

ряла, не в самопіарі з обов'язковою власною економічною вигодою, а в структурі господарювання. Тваринництво практично знищене, он у рідному Смолині хоча б подивитися на рештки ферм, у яких він свого часу встановив новітнє устаткування, порізане на металобрухт, а це ж повсюдно. Корівчини з приватних дворів подекуди дають молоко, але ж куди його збувати і за яку ціну, коли живеш у глибинці. Так і думують останні годувальниці. Поля так позаростали бур'янами та рідколіссям, що скоро вовки з борів переселяться. Фермери зводять кінці з кінцями. А в Німеччині он об'єднали їх у кооперативи і обробляють спільно землю. Хай то не колишні наші колгоспи, але, як кажуть, гуртом добре й батька бити. А що дає напівживому селу сучасний землевласник? Сидить собі десь у Києві, наглядів понаставляв. Техніки імпортової потужної накупив, сколотив бригади механізаторів, ті й мотаються з села в село, самі землю впорують. А місцевим ні до чого руки прикласти, ждять, коли за орендовані паї щось перепеде.

Багато биття в барабани, якщо урожай гарний зібрали. Скажімо, минулого року намололи аж 58 мільйонів тонн зерна. Але ж такий успіх став можливим за рахунок збільшення урожайності. А сотні тисяч гектарів чорнозему чужіють у бур'янах і нікому це не болить. От тобі й житниця Європи. Та їй навіть за такого урожаю не вдалося спробувати

ДОБРОМ зігріте серце

українського хліба – рідний уряд ввів мито на продаж у червні–жовтні. Може, й за таємною домовленістю з північним сусідом, бо Росія за цей час встигла продати 30 мільйонів тонн. Отакі міждержавні ігри, за які ніхто не несе відповідальності. Лише під тиском громадськості бодай пізно було продано 12 мільйонів тонн українського зерна. А Микола Прокопович ще пам'ятає, як був міністром, що заварний хліб наш спеціальним літаком відправляли в Нью-Йорк.

То чому ж продавати сировину, а не готові вироби? Здається, в Україні поки що є сировина, енергетика, кадри, створюй робочі місця й трудися. Так ні, через нашу непередбачуваність ніякий іноземний інвестор не приходить, боїться гроші вкладати. Он як на "Євро-20012" Україна ославилася, фани побоюлися приїздити, бо у нас тероризм. Отже, треба вміти себе подавати світові, бути розумними демократами, а для цього й потрібний державний апарат.

Ось і цього року прогнози називають цифру 45 мільйонів тонн зерна. Але чи має аграрій певність, що й цього разу не введуть мито на продажі? Он і горезвісна Верховна Рада ніби то готує закон на знищення сільгоспвиробника. Що ж, там зібралися великі фахівці, майстри інтриг і політичних розборок, все понищать, як колорадські жуки, бо ніколи їм озиратися бодай у недалеке минуле країни з його досвідом і практикою. А ще недавно було у нас усе. Була техніка, хай і не така досконала, як американські "Джондіри". А нині українські заводи стоять, а якщо й роблять іноземні комбайни, то їх ніхто не купує, бо грошей у селян нема. Автомобілі 42 типів купуємо, а наші хіба що Кра-Зи сходять із конвейера. Кажуть, китайці їх купують, аби переплавити на метал.

І знову про зерно, яким так славиться Україна. Його мало зібрати, треба ще й зберегти. При Радянській владі були місткості для збереження 30 мільйонів тонн. Це не рахуючи колгоспних комор. Нині хтось би й хотів збудувати сучасний елеватор, але ж доки пройде усі контролі, голову згубиш. І гасують Україною спритні ділки, для яких основне не держава, народ, а бариші. І віддають на відкуп усе підряд. Як, скажімо, ті, хто нині продається Росії. Он уже їхня "Юго-Русь" прикупила потужний Херсонський хлібний елеватор, місткості для олії. А скільки таких же стратегічних об'єктів перейшло в чужі руки. Так наростає експансія, так виникає економічна залежність, проти якої не встоять жодні кордони. А своїм господарям доводиться сутужно.

Он у тому ж рідному Смолині скільки можна зробити. Свого часу проклав Микола Прокопович асфальтні дороги в селі, підвів газ із Гончарівська, звів чудовий центр для відпочинку приїжджих, підтримує місцеву школу, Будинок культури. Зважаючи на газові проблеми, взявся й за відновлення роботи торфо-

брикетного заводу, запаси торфу в селі величезні. Але ж ніхто не підтримує патріота, ніби чогось боїться. І тут були б робочі місця, житлові будинки вже заселені, дай тільки роботу. Та нелегко все дається ініціативним людям. Он знайшов він талановитого земледюба Андрія Жжинського. Закохався чоловік у цей мальовничий край, навіть житло збудував край Десни. Земельні паї в оренду взяв і ось уже три роки людям платить. Якби ж так всюди було, якби побільше ініціативних людей до землі поверталось...

Такі ось роздуми обсядають голову Миколи Компанця. Він не відірвався від землі й зараз, маючи посаду віце-президента державної української аграрної конфедерації і допомагаючи її президентові Леоніду Козаченку. Людина з досвідом завжди стане в нагоді навіть найталановитішому молодикові державцю, ніщо ж не виростає на голому місці. Та й у зерновій асоціації, яка нині потерпає від рейдерських атак різних бахматюків, до нього прислухаються.

А для душі є в нього славна родина, є хата в Рожнах біля рідної Десни, яку колись збудував не в елітному Круглику, а щоб бути

ближче до рідних країв. Там вони з Галиною Миколаївною царствують, коли випадає вільна година.

А ще є Чернігівське земляцтво, є в ньому районне відділення, яким ось уже стільки років він керує. Багато добрих справ роблять його сподвижники, тому й користується таким авторитетом ветеран серед земляків.

А що душа болить за рідну малу батьківщину – що ж, на те він і син її, народжений творити добро. Її славний син.

Леонід ГОРЛАЧ

ХРАМ, де формується душа

Закінчення

В Україні налагоджувалось мирне життя, відбудовувалось народне господарство, відроджувалась освітянська галузь. В Ольшанах в той час на подвір'ї школи з допомогою колгоспу була побудована сучасна майстерня по дереву і металу для уроків праці. Очолив роботу Григорій Йосипович Постовой-тенко. Він організував чудовий гурток "Умілі руки", згуртував навколо себе багато дітей, чиїми силами було виготовлено прекрасні меблі, які збереглися до цього часу.

Згодом було відкрито комбінований клас для учнів 1–4 кл. у селі Тарасівка. Вдячні учні й батьки звичайну селянську хату в центрі села відремонтували, а навколишній пустир перетворили у квітучий сад, посадили ялинковий парк.

Як стверджують документи, у 1963–1964 рр. у Ольшанській середній школі навчалось 336 учнів в одну зміну, а в попередні роки кількість учнів перевищувала 600 чол., класи були паралельні з високою наповнюваністю, тому що до школи ходили учні з прилеглих сіл Сезьки, Городня, Тишківка, Гейці, Дзьобівка, Августівка, Левки, Гмирянки, Щурівка.

Як згадують сучасники, у трудових буднях їм допомагала пісня. Учителі та школярі старших класів організували хорівий гурток.

У великій пошані було сценічне мистецтво. Силами вчителів під керівництвом директора школи В.Ф. Бондаренка було поставлено п'єси "Костянтин Заслонов", "Назар Стодоля", "В степах України", "Фараони" та ін. Ці вистави з радістю подивились і в навколишніх селах. Дружно аплодували скрізь талановитим танцюристам О.І.Криворучко та Н.К.Жовнер.

Педагогічний колектив брав активну участь і в громадській роботі. Систематично читалися лекції, велася допомога в організації і проведенні всіх загальних політичних і громадських кампаній на селі.

Треба зазначити, що з здобуттям Україною незалежності її освітянська галузь зазнала докорінного реформування, стала основою національного відродження, активно слугує відтворенню інтелектуального потенціалу українців, становленню державності та демократизації суспільства. Це стосується шкільної освіти взагалі і практичної діяльності Ольшанської середньої школи.

Окрім загальноосвітніх програм, тут, перш за все, піклуються про виховання обдарованих, здібних дітей, про формування духовної культури, гармонійної і цілеспрямованої особистості, професійне становлення і самореалізацію у житті.

Дякуючи зусиллям педагогічного колективу, для поглиблення знань, проведення практичних робіт були створені кабінети з багатьма необхідними приладами і обладнанням: кабінет української мови і літератури, російської мови та літератури, фізичний, біологічний, хімічний, математичний, географії та історії, спортивний зал.

Програмами передбачалося виконання лабораторних досліджень та практичних робіт.

В числі двох експериментальних у районі Ольшанська школа працювала за програмою продовженого дня для учнів 1–8 класів. Тут постійно діяли гуртки: фізичний, "Умілі руки", "Юний кінолюбитель", художньої самодіяльності, спортивний, драмгурток, які згуртовували дітей, розвиваючи їхні нахили і здібності.

Для практичних занять та досліджень школа має земельну ділянку площею 0,9 га та сад. Довгий період при школі працювала виробнича бригада, що займалася вирощуванням кукурудзи, цукрового буряка, картоплі. В школі з самого початку її існування плідно працює бібліотека.

На превеликий жаль, з роками кількість учнів у школі зменшується. У 1988–89 рр. їх кількість становила всього 92 чол. Нині ж навчається 48 дітей.

Незважаючи на всі перешкоди, Ольшанська школа працювала відповідно до вимог свого часу. З неї вийшли сотні, а то й тисячі хороших випускників.

Земляки з повним правом пишуться докторами наук Д.Ф.Давиденком, М.П.Березненком, М.І.Симоротом, кандидатами наук – Г.М.Шевелюю, К.В.Ленець, В.В. і В.В. Плошками, З.К.Симоротом, Б.І.Іванченком. Членом Спілки художників є С.М.Бондар, а В.М.Дроздов став відомим хірургом в Україні.

Минули роки сталінського терору, воєнного лихоліття, брежнєвського застою. Настала пора революційного перетворення, відбудови соціально – економічного життя в нашій незалежній країні. Часи відбудови характеризуються розвитком демократії, нового мислення і гласності. Все це дає сподівання на нові звершення і досягнення, бо нині

активно трудяться багато справді видатних ольшанців.

Один із них – доктор технічних наук, професор кафедри технології і конструювання швейних виробів КНУТД, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, академік Академії інженерних наук України Микола Петрович Березненко. Саме він став ініціатором підготовки матеріалів про історію рідної школи.

А ще Микола Петрович Березненко є активним членом Чернігівського земляцтва в м. Києві. Будучи членом Ради товариства, він багато зробив для духовності і розбудови Сіверського краю. Багато зроблено, а більше ще треба зробити, – часто говорить своїм побратимам по Ічнянському відділенню Микола Березненко.

На жаль, реальним щоденним справам і планам дружньому колективу педагогів Ольшанської середньої школи заважає недостатня матеріально-технічна база, постійна нестача коштів. Тож у Ольшанах ніколи не відмовляться від допомоги. Своїх випускників з радістю чекають на свято вчителі, всі жителі рідного села і, звичайно, школа – світлий храм нашої пам'яті.

Група земляків

Незважаючи на всі перешкоди, Ольшанська школа працювала відповідно до вимог свого часу. З неї вийшли сотні, а то й тисячі хороших випускників.

Прошло близько 50 років відтоді, коли багато придніпровських сіл тодішнього Остерського району були знищені під час будівництва Київської ГЕС і водосховища, а їх жителі брутально переселені.

Довгий шлях

Ось свідчення Віри Приходько, уродженки Нового Глибова, яка мала на той час 17 років:

"Одного разу по селу пішли чутки, що Новий Глибів будуть переселяти. Коли в село з Києва прибув якийсь Давидов, зібрали збори, і він підтвердив, що переселяти будуть. Згодом, коли дійшло до справи, ніхто не хотів руйнувати свого житла й покидати рідне гніздо. Тоді привезли спеціальну бригаду людей, які почали пиляти сади та інші дерева. Потім приїхала інша бригада, яка почала розкопувати могили. Витягували з ям черепи, кістки, укидали все це у великі діжки, притрушували хлоркою і відвозили до так званої братської могили у с. Косачівку. Було образливо й страшно водночас. Люди знову плакали. Дехто ходив на кладовище і витягував хрести, щоб ті варвари не помітили могили й не дісталися до кісток. Це було якесь жахіття. Плакали й старі, й малі й, можливо, і мертві. Після того, як вони з усім цим справилися, приїхала третя бригада, що мала сокири, молотки, пилки й навіть вила. Вони нахабно залазили на дахи й розкидали їх. Усе тріщало, гупало, ламалося і валилося. Люди тепер не плакали, а ридали щосили й билися в істеричі. Але ніщо не допомагало: жителі села були беззахисні й почувалися рабами".

Отак тоді повелися варвари від держави. І найприкріше те, що через помилку проєктантів Новий і Старий Глибови так і не затопило штучне море, так що їх жителі могли й нині спокійно жити біля рідних печищ, як робило це не одне покоління пращурів. І добре хоч, що туга за рідними селами ніколи не гасла в серцях переселенців.

Три роки тому за ініціативою Козелецького відділення нашого громадського об'єднання були організовані земляцтва знищених сіл. Відбулися перші зустрічі земляків та їхніх дітей, онуків на місцях, де колись була їх давня мала батьківщина. Тоді збиралися вихідці з Бондарів, Окунинова, Старого й Нового Глибова. Найдалше у своїй патріотичній роботі пішли ново-глибівчани, дякуючи подвижництву Володимира Йовенка, який власним коштом і власною працею спорудив на березі моря чудову каплицю. Йому активно допомагали брат Віктор та Микола Музиченко. Треба було набратися мужності й терпіння, щоб по тамтешньому бездоріжжю завезти необхідні будівельні матеріали, найняти спеціалістів, треба особливо любити цей куточок поганьбленої землі, аби поставити бодай пам'ятний знак – як сподівання на те, що рано чи пізно село знову оживе.

до рідних печищ

Два роки наполегливої праці пішло на зведення каплиці. І ось на день Конституції України глибівці зібралися втретє. Знову була довга дорога через ліси й броди, добиралися штучним морем на човнах. Прибуло більше 150 чоловік – старожили, люди повносили, дітвору. Подія значна – освячення священної будови.

Цей хвилюючий ритуал провів благочинний Остерського округу отець Георгій (Ізай), якому допомагали настоятель Косаківської церкви святого Іоанна Богослова, який віднині буде служити і в каплиці, збудованій на честь Успіння Пресвятої Богородиці, отець Павло та настоятель Свято-Покровської церкви с. Максим отець Олег. До речі, цікава історія старої ікони Святого Миколая, яка встановлена в каплиці. Коли в 30-і роки минулого століття безбожники знищили церкву в Новому Глибові, ікону врятувала колишня жителька села Марина Сіра. Помираючи, вона заповіла синові Василю повернути образ Святого рідній церкві. І хоча на руїни колишнього села поки що ожила лише каплиця, він знайшов гідне місце, аби гуртувати глибівчан, рятувати їх від безпам'ятства.

Ще не висохли на яскравому сонці краплі води з кропиль, як почався урочистий мітинг. Із особливою увагою вслухалися присутні в слова голови столичного Чернігівського земляцтва Віктора Ткаченка. Особливо ж схвилював присутніх подарунок від поважного гостя – ікона Успіння Пресвятої Богородиці, написана й освячена в Києво-Печерській лаврі.

Прозвучали хвилюючі виступи Косаківського сільського голови Світлани Савенок, заступника голови Козелецького відділення столичного Чернігівського земляцтва, уродженця с. Окунінів Миколи Гуриненка, ініціатора будівництва каплиці Володимира Йовенка, уродженця села Бондарів братів Івана і Миколи Юрченків, які з боєм повідомили, що їхні землі й печища вже захоплюють олігархи.

Приїхали глибівці з різних місць Київщини, Чернігівщини, навіть із Росії, аби вклонитися рідній землі-мучениці, і це ще раз підтвердило бажання людей не забувати рідну малу батьківщину. У

нас же одна історія, єдина доля, і ми повинні триматися разом. Щоб цю землю не забували діти. Свої є свої – в цьому принцип життя земляцтва. Адже й нині зникають наші чернігівські села без потопів. Стояли сотні років, а сьогодні катастрофічно гинуть. Разом із тим зникає українська історія, зникають місцеві легенди, зникають корінні жителі. Скоро чужі люди скажуть, що нас тут ніколи не було. І щоб цього не трапилося, назріла необхідність створення в нашому земляцтві відділень зникаючих сіл. Можливо, хоч таким чином вдасться зберегти духовну карту рідної України. Як роблять це патріоти з Старого й Нового Глибова.

Володимир ГУЗІЙ
Фото Володимира КВІТКА

Зі щемом і трепетом в душі підходимо до школи. Пожвавлення, групки людей з веселими посмішками, радість зустрічі, прибувають все нові і нові гості. Це наші випускники різних років. Рідна школа зустрічає прибулих відкритими дверима, аркою з вишитих рушників, вітаннями, обіймами, доброзичливою аурою, плакатом-вітанням школи з ювілеєм.

Урочисті, зосереджені обличчя господарів свята – директора школи Антоніни Римаренко та членів педагогічного колективу. Підготувалися відмінно, все продумано до найменших дрібниць. Вітання, художні номери, дизайн подвір'я – все приємно дивувало і зворушувало до сліз. Географія гостей охоплює всю Україну, Білорусію. Прибули гості з Москви, Німеччини та США.

Свято відкрила директор школи Антоніна Римаренко. Декілька художніх номерів і слово надано Людмилі Веременко, якій вдалося перегорнути сторінки історії школи, педколективів різних років, згадати відомих випускників, їх досягнення, що принесли славу школі, селу, в нашій державі і за її межами. А розповідати було що.

В с.Нова Басань в кінці XIX століття, крім земських шкіл, діяли 2 однокласні і двокласна церковно-приходська школи.

Ця школа збудована в 1912 році. Організатором і натхненником будівництва її був священик о.Матвій Полонський. Видатна особистість, відомий меценат і організатор. Нова споруда відповідала останнім вимогам сучасності. Поруч – будинок на 4 квартири для сімей вчителів. Ця школа була загальноосвітня. Вчителів було 6. Завідуючою була Ганна Григоровська. Учнів було 120 чол. В 1920 році школу переведено на 7-річку. Учнів було вже 280 чол. В 1935 році відкрили 10-річку і в 1938 році був перший випуск 10-го класу.

І ось настала урочиста мить відкриття меморіальної дошки на честь о.Матвія Полонського, яку освятив о.Андрій, священик Новобасанської церкви.

Найстаршим на зустрічі був випускник першого 1938 року Іван Лук'яненко. Народився Іван Миколайович в 1919 р. в с. Білоцерківці, що за 15 км від Нової Басані. Три роки ходив щодня пішки в школу. Лише в холодні осінні та зимові дні батьки винаймали квартиру в Басані. Іван Миколайович учасник визволення Києва 1943 р. На Лютізькому плацдармі 38 солдат під командуванням Івана Миколайовича утримували клатчик землі цілу добу до приходу основних сил. В живих з десантників залишилося лише двоє. Про все це ми дізналися з виступу земляка.

Зібраний фотоархів, яскраво професійно

НАШЕ

СВЯТО

оформлений на 6-ти стендах-планшетах, дає можливість познайомитись з окремими митями історії життя школи.

Ось лише один період.

Після визволення села в жовтні 1943 року організовується навчальний процес. Директором школи був призначений Микола Погрібний. Через пару місяців директором школи призначено Михайла Кожуру. Відсутність підручників, зошитів значно ускладнювала процес навчання та засвоєння нового матеріалу і робила працю вчителів подвигом на трудовому фронті. В класах багато дітей переростків. Класи переповнені. Проходить час і учбовий процес поступово входить в свою колію. Почалися трудові будні, повертаються з фронту вчителі. Зі спогадів вчителя Павла Яценка відомо, що школа була переповнена, працювала в дві зміни, учнів було до 1000 чоловік.

На наступному фото педколектив, який учні старшого покоління добре знають і пам'ятають. Зараз з 21 педагога жива лише одна Ольга Шинкаренко, заслужена вчителька України. Проживає в Чернігові. Все зібрання вітає Ольгу Федорівну з ювілеєм – дев'яносторіччям, яке відбудеться в середині серпня 1912 року.

На іншому стенді фото педколективів різних років. Фото 1957–1958 рр., 1965–1966 рр. і фото педколективу 1972 р. А далі продовжує літопис школи молодше покоління.

З гордістю можна сказати, що із стін школи вийшли учні, які прославили її, наших вчителів, наше село, нашу Україну. Це Герой України Максим Федотович Гулий – Академік НАНУ, вчений біохімік зі світовим ім'ям. На зібранні були присутні дочка Максима Федотовича Надія Гула – чл.-кор. НАН України та АМН України та внук вченого Максим Стріха – доктор фіз.-мат. наук, член Національної спілки письменників.

Наше село багате на героїв. Серед них і Герой України, випускник нашої школи, академік НАНУ, депутат Верховної Ради Михайло Зубець.

На святі також був присутній і виступив випускник нашої школи, а нині депутат Верховної Ради Лев Бірюк.

Прикладом відданості своїй улюбленій роботі є життя і творчість нашого прославленого земляка, відомого далеко за межами України Народного художника України Василя Лопати.

Говорити про наших відомих земляків можна довго. Це Василь Литаш – академік с/г наук, Степан Копил – генерал-майор, Петро Зубець – генерал-майор, Сергій Дяченко – професор, основоположник вірусології в Україні, Ніна Гойда – професор, проректор Національної медичної академії післядипломної освіти, Володимир Заборицький – професор, академік транспортної академії України. А скільки ще інших випускників, які займуть гідне місце в історичній галереї нашої школи!

Аплодисментами був зустрінутий виступ Тетяни Лінник – випускниці першого повного випуску 1943–1944 років, яка дуже цікаво розповідала про важкі умови навчання. Адже учбовий 1943 рік почався лише 10 листопада, коли приміщення школи звільнив прифронтовий госпіталь. З любов'ю і повагою згадувала вчителів, однокласників. Пізніше Тетяна Кирилівна працювала в нашій школі вчителькою.

Цікавим і змістовним був виступ випускниці нашої школи Тетяни Літошко – заступника голови Чернігівського земляцтва в м. Києві, яка окреслила захід як перші кроки в написанні літопису школи.

Родина Кушніренків – Микола Трохимович, Олександра Митрофанівна, їх діти Борис та Оксана представили фотомонтаж з культурно-просвітницької діяльності школи.

Після урочистої частини свято продовжилось концертом на сільському стадіоні.

Людмила ВЕРЕМЕНКО

Історики ще довго будуть сперечатися щодо шоку, який охопив тодішнє керівництво Радянського Союзу та причин, які призвели до військових прорахунків в перші місяці після початку війни. Але те, що сталося о 4 годині ранку 22 червня 1941 року, надовго увійшло в пам'ять кожної української сім'ї і не полишає нащадків і учасників тих подій і донині.

А МИ ПАМ'ЯТАЄМО

Ось і цього року в нашому земляцтві відбулося вшанування пам'яті жертв тієї страшної війни. В цей скорботний день зібрались в гостинно наданому приміщенні метробуду ветерани Великої Вітчизняної війни, воїни-інтернаціоналісти, керівництво земляцтва та просто не байдужі люди, щоб згадати, як це було, як про це розповідали близькі і що треба робити, щоб таке не повторилося.

Приміщення, в якому проходив наш захід, було оформлено так, що учасники заходу на якийсь час перенеслися в роки Великої Вітчизняної – на шести моніторах відбилися кадри кінохроніки та весь час звучали пісні та марші військової пори.

Коротко про учасників, а це ветерани Великої Вітчизняної Микола Шелест, Юрій Півень, Володимир Хільчевський, Юхим Сазонець, Василь Широков-Паличка, ветерани-інтернаціоналісти Іван Остапенко, Віктор Сідельов, Василь Тройна, Іван Майдан, Юрій Лохін, Сергій Кудін та небайдужі земляки, а саме Тетяна Літошко, Володимир Пушкар'єв, Володимир Жижжун, Володимир Проценко.

Для цих людей слово війна не є пустим звуком і це було видно із їх виступів. Ось їх коротка хронологія.

Спочатку присутні хвилиною мовчання пошанували жертв війни та земляків-ветеранів, які відійшли вже в мирний час, серед них і першого керівника ветеранського об'єднання Миколу Купченка. Далі Тетяна Літошко подякувала присутнім, які, незважаючи на свій поважний вік, змогли прийти на захід земляцтва і низько вклонилася ветеранам за їх ратний подвиг.

Володимир Жижжун в своїй промові

підкреслив роль жінки на війні і закликав, щоб молодь не забувала про минуле.

Володимир Пушкар'єв розповів, як він провів маленький моніторинг напередодні щодо дати 22 червня, і більшість відповідей, що сьогодні за день, сказали п'ятниця. І в цьому трагедія нашого народу, бо таку дату не можна забувати.

Юхим Сазонець розповів про перші дні морського флоту на війні, як моряки не дали закрити фарватер на морі і цим врятували багато життів.

Іван Остапенко подякував присутнім фронтовикам і тим, які не змогли прийти, таким як Іван Корбач, який знаходиться в госпіталі, за їх подвиг.

Цікавою була розповідь Миколи Шелеста, як він зустрів 22 червня 1941 року, як бомбили ешелони літаків із свастикию на крилах, як люди не розуміли цього, бо "у нас же із Німеччиною дружба..."

Валентин Кебиз розповів, як йому в пам'ять запали плямисті бронемашини із німцями, які йшли на Київ, а йому було тільки 4 роки.

Володимир Проценко підкреслив, що в цей скорботний день немає радості особливої, бо 71 рік тому почалася страшна війна, і дуже важливо, що ми збираємось. Далі він розповів про партизанські будення та про страждання, які переніс наш народ.

Юрій Півень розповів, як відправка до Німеччини на роботу врятувала його від розстрілу, як зробив 2 втечі і 45 днів йшов додому із прилюдною собакою, як вона його в дорозі спасла і обігрівала, і далі про свою військову долю.

Василь Широков-Паличка підкреслив,

що Чернігівщина зазнала великих втрат у війні і тому так мало у нас ветеранів.

Василь Тройна звернув увагу, що молодь не бачила війни, і так повинно бути, треба її уникати, бо сам попробував пороху.

Іван Майдан розповів про випадки, які з ним сталися на війні в Афганістані.

Віктор Сідельов від імені Київської міської організації ветеранів війни побажав присутнім подовше залишатися в строю і бути здоровими.

Наш гість із Чернігова керівник міської ветеранської організації Юрій Лохін розповів, як вони працюють із молоддю, як дбають про ветеранів у рідному місті.

Зустріч вийшла і важка, і легка одночасно. Побажавши один одному здоров'я, ветерани розійшлися по домівках. На жаль, багато запрошених ветеранів не змогли прийти в першу чергу за станом здоров'я. Від імені керівництва земляцтва та ветеранів війни хочемо привітати нашу славетну землячку Марію Іванівну Ракитнянську-Нечаєву із її першим дев'яностоліттям, побажати їй здоров'я та оптимізму. На жаль, Марія Іванівна не змогла прибути на зустріч.

Насамкінець хочемо подякувати землякам, завдяки яким відбувся цей захід, а це заступники керівника Чернігівського земляцтва Володимир Пушкар'єв і Тетяна Літошко, заступник керівника Коропського відділення Володимир Жижжун, активіст Носівського відділення Володимир Проценко, керівник молодіжного відділення Василь Тройна.

Сергій КУДІН,
керівник ветеранського об'єднання.
Фото **Валентина КЕБИЗА**

Зранку було прохолодно, а потім розпогодилося. Школа, як наречена перед шлюбом, стояла прибрана і урочиста, а біля неї прокладені доріжки з твердим покриттям. Хотілося б сказати, що рідко біля якого приміщення школи побачиш таку красу. На стіні перед входом знаходилася меморіальна дошка, вкрита покривалом із світлої тканини, й була присвячена відомому учню школи, професору живопису, художнику Петру Басанцю. Запрошений на свято духовий оркестр із Прилуцького Будинку культури грав бравурні мелодії.

Всередині школа теж підготувалася до радісної події. Всюди пофарбована підлога, підвіконня, парти, дошки, побілені стіни і провітрені приміщення сяяли чистотою й блиском. Акуратні стенди із виставками технічної і художньої творчості учнів, випуски стінгазет кожного класу показували, що тут ростуть здібні діти. З нагоди свята в коридорі знаходився великий стенд із фотографіями учнів багатьох років випуску. Зрозуміло, що не всі світлини вдалося зібрати. Та й по тих, що ще є, можна прослідкувати сліди часу, хоча б по одягу, в який були вбрані випускники. А історія її досить показна.

Хоча село Бурімка було засноване в 1634 році, школи в ній не було до 1882 року. Саме тоді в селі відкривається церковно-приходська школа. Навчання в ній проводили один вчитель та священик у звичайній сільській хаті. В основному там навчалися діти із заможних родин.

1912 рік був взагалі сприятливим для розвитку суспільних і промислових відносин в усіх сферах життя тодішньої Росії. Про це можна судити хоча б із того факту, що навіть Бурімське земство знайшло кошти і розпочало будівництво нової, типової на той час школи. Через два роки було збудоване шкільне приміщення та будинок для вчителів на чотири квартири. Школа була з чотирирічним терміном навчання.

А вже в 1924 році в Бурімці та сусідніх Шилівичах працювало шість вчителів і навчалось 211 дітей. В довоєнний час число учнів у Бурімці зросло до 320, а школа згодом стала семирічною. Наповнюваність класів дохо-

Такого свята

Недавно в Бурімці відзначалося 100-річчя школи з дня її заснування. Ця школа талантів знаменита тим, що протягом всього часу існування навчила й виховала багато знаменитих людей України, які складають гордість нації. Зі всіх куточків держави та інших республік до своєї альма-матер злетілися соколята різного віку і різних років випуску.

давно вже не було

дила до 40 учнів. Класних кімнат не вистачало, тому два класи були розміщені в приміщенні старої сільської пошти.

Наступна реконструкція школи пов'язана з офіцером, інвалідом війни Іваном Шевченком, який у 1945 році став директором. В 1946 р. на шкільному подвір'ї споруджуються ще два навчальні будинки, трохи згодом – їдальня на 130 місць. Школа стає восьмирічною, в ній працює 14 вчителів та навчається 450 учнів – найбільше за весь час її існування.

А з іменем наступного директора Олександра Сліпця пов'язана добудова такої ж за площею споруди до основного приміщення школи.

У 2002 році на сході громади села

школа навчила і виховала близько 3000 дітей. 284 її випускники здобули вищу освіту, а п'ять із них стали вченими.

Що ж стосується нинішньої кількості учнів, то зараз у ній навчається 54 дітей.

І ось святкова мить настала. В присутності кількох сотень колишніх випускників голова райдержадміністрації Сергій Рубашка та син Петра Басанця Юрій знімають покривало із меморіальної дошки і в приміщення школи ринув на екскурсію людський потік. Багато з них від захоплення цмокали язиками, заглядали в класи, де пройшли їх незабутні роки.

А в залі сільського Будинку культури, де проходили урочистості, ніде було яблуку впасти, і десятки людей тіль-

ки із коридору спостерігали за дійством на сцені. Були виступи гостей, подарунки від влади у вигляді системного комп'ютерного блоку, принтера – від профкому відділу освіти та інших гостей. Протягом всього часу колишніх випускників звеселяли концертні виступи місцевих самодіяльних артистів. Наприкінці урочистої частини звучали слова вдячності голові ТОВ "Інтер" Михайлу Бондарю, голові РДА Сергію Рубашці, працівникам відділу освіти, земляку-киянину Олексію Павленку, сільському голові Юрію Ільченку, директору школи Олені Карпець, вчителям та багатьом іншим, хто зробив свято незабутнім.

Та свято тільки урочистою частиною не закінчилося. Воно продовжилося за дерев'яними столами в парку, запальними танцями біля закладу культури. І не один раз можна було почути від людей, що такого свята в селі давно вже не було.

Микола СМІЛІК
Фото автора

директор Микола Зеленський вніс пропозицію продовжити добудову школи. Внесених членами громади коштів не вистачало і тоді гарантом районного фінансування виступив голова райдержадміністрації Сергій Рубашка. Під його керівництвом та за підтримки начальника відділу освіти Віталія Семенця в школі введено в дію блочно-модульну газову котельню, газифіковано їдальню, підведено водогін.

За час свого існування Бурімська

Історію народу творять конкретні люди. Творять у міру свого таланту в тій сфері, в якій розкривається їхній природний талант. Сергій Голуб знайшов себе в хоровому мистецтві, якому служить не одне десятиліття. Тридцять років віддав заслужений працівник культури України унікальному дитячому колективу – зразковому хору "Сяйво" Ніжинської музичної школи, директором якої він є також.

Осяяння духовністю

Перед його з'явою в цій ролі самотнім колективом керували ще з кінця 40-х років минулого століття відомі педагоги С. Герцберг, С. Мартиненко, В. Котельникова, З. Ястремська, М. Ситник, Л. Єсипенко, І. Буренко. Та з приходом у 1982 році молодого випускника Одеської консерваторії Сергія Олександровича Голуба вічно змінний дитячий колектив ніби набрав другого дихання й не перестає дивувати музичну громадськість України мистецькими успіхами. За останні 30 років зразковий колектив здобув 28 перемог в обласних конкурсах, 12 перемог на міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях (Київ, Одеса, Тернопіль, Кам'янець-Подільський, МДЦ "Артек"). У 2011 році хор став півфіналістом на конкурсі Єврорадіо (Манчестер, Англія). А ще ж на рахунок колективу понад тисячу концертів у Чернігівській, Полтавській і Сумській областях, а ще ж творчі звіти в столичних Палаці "Україна", філармонії, Палаці спорту, будинку органної і камерної музики, Патріаршому Володимирському соборі та інших.

Чи просто досягти абсолютного злиття десятків голосів школярів при виконанні найскладніших партитур, створити музичні картини світу настільки духовно наповнені, щоб вони змушували слухачів піднятися бодай на якийсь час у високе небо мистецтва, відірватися від складної повсякденності? Дуже непросто, і це робить Сергій Голуб ось уже 30 років на репетиціях, що передують концертам. Він має безперечний талант хормейстера, педагогічний такт і неабиякі організаційські здібності – спробуй нині в прагматичному суспільстві заповнити дитячі душі любов'ю до високого мистецтва, а дорослих відповідальних людей розкошелити на копітку для облаштування і повсякденної творчої праці, і пошиття костюмів, і організацію поїздок. Та Сергій Олександрович має не лише музичний хист, а й твердий характер, він живе своїм колективом як славного родину, і ця самовідданість аж до зречення від меркантильних інтересів зробила його одним із найпомітніших хоровиків у всій Україні.

В репертуарі "Сяйва" і витончені обробки українських народних пісень М. Лисенка та М.Леонтовича, і складні поліфонічні твори сучасних провідних композиторів Є.Станковича, Лесі Дичко, О.Костіна, і класичні обробки народних мелодій донецького композитора О.Некрасова, і роботи місцевих авторів О.Спіліоті, І.Синиці, Л.Міклушова та Тетяни Голуб. Двадцять вісім років життя віддала колективу талановитий концертмейстер Тетяна Спіліоті. Така вимогливість і надихає дитячий колектив на нові успіхи.

Про це і йшлося на душевній урочистій зустрічі з нагоди 30-річного ювілею Сергія Голуба, що відбувся нещодавно в залі міської музичної школи.

Іван ШАПОВАЛ

10 липня виповнюється 237-а річниця з дня народження великого бджоляра, винахідника рамкового вулика Петра Прокоповича, який народився в с.Митченки Бахмацького району.

Я проник в таємниці роду бджолиного...

Петро Іванович все життя присвятив науковим дослідженням бджоли і залишив по собі велику наукову спадщину, яку за життя не встиг оприлюднити у одному виданні. Впродовж останнього сторіччя були неодноразові спроби перевидати праці великого вченого, але найближче до системного результату підійшов благодійний фонд ім.П.І.Прокоповича (м.Харків). Зібралися одностудійці і подвижники, які і створили редакційну колегію і благодійний фонд ім.П.Прокоповича – Микола Горніч, Віктор Зуй, Валерій Корж, Сергій Мілов і Василь Соломка. Декілька років тривала копітка наукова робота, збиралися благодійні кошти. Перший том побачив світ у 2010 році, в тому ж році було започатковано традицію – всім небайдужим збиратися щорічно біля могили видатного вченого у с.Пальчики. Наступна зустріч і презентація II тому видання відбулася у 2011 році, і ось – триумфальний заключний акорд – презентація третього, останнього тому "Вибраних творів П.І.Прокоповича".

Спекотного 7 липня зібралися на священному для кожного бджоляра і патріота місці – могилі Петра Прокоповича – люди з багатьох куточків України, як делегації бджолярських громадських організацій, так і "одноосібники", які приїхали самостійно, в основному з Харківщини, Київщини, Чернігівщини, Сумщини, Полтавщини, Рівненщини.

Організатором зібрання виступив благодійний фонд ім.П.І.Прокоповича, співорганізатором – НІКЗ "Гетьманська столиця". Василь Соломка, як завжди, був ведучим офіційної частини заходу. Перше слово надали Валентині Даниленко, керівнику Чернігівського обласного осередку Всеукраїнської спілки пасічників. Далі слово мали віце-президент Всеукраїнської спілки пасічників Микола Ключко, керівник Градизького осередку (Полтавщина) Олексій Юхно, співкоординатор проекту Валерій Корж, який подарував один примірник вищезгаданої книги з підписами всіх присутніх для бібліотечної колекції заповідника. Про історію вшанування пам'яті П.Прокоповича в Батурині розповіла завідувач відділу заповідника Наталія Сердюк. Голова організаційного комітету проведення в Україні конференції всесвітньої бджолярської організації "Апімондія" Тетяна Васильківська детально розповіла про плани проведення в наступному році грандіозного заходу – з'їзду бджолярів.

Наступним кроком вдячної громади була поїздка до с.Митченки на територію колишньої садиби бджоляра.

Наталія СЕРДЮК,
завідувач відділу науково-просвітницької роботи НІКЗ "Гетьманська столиця"

Ці мої рядки писалися ще до того печального спек-ного дня, коли десятки людей із Чернігова й області, із столичного Чернігівського земляцтва прощалися з вимученим тривалими хворобами, але незламним до кінця співцем Сіверщини Станіславом Реп'яхом. Він перейшов у сферу вічного духовного життя, залишивши нащадкам незгасний вогонь душі, котрий зігріває понад сорок книг різноманітних жанрів і передусім поетичних, де його талант відбився особливо яскраво.

БАГА РОКІВ і відстані тривоги

Вірю, що з'являться нові й нові публікації про цю неординарну людину, котра впродовж 35 років очолювала обласну письменницьку організацію, гуртуючи довкола себе сотні пошуківців художнього слова, продовжуючи естафету великих попередників Михайла Коцюбинського, Олекси Десняка. Вірю, що і в нашому земляцтві під час загальних зборів теплом і любов'ю не один рік будуть гуртувати всіх слова відомого гімну, що народилися колись у серці Станіслава Панасовича. А поки що моє щире слово...

Різноманітна, багатогранна палітра творчості поета й громадського діяча Станіслава Реп'яха. Він заявив про себе у 1965 році збіркою "Твоїм іменем". Уже на перших порах своєї творчості автор сміливо, критично розвінчує негативні прояви у суспільному житті і разом з тим глибоко вивчає й осмислює історію України, шукає для висловлення своїх почуттів свіже слово, оригінальну вишукану метафору. Поруч із ліричною поезією поставали публіцистичні, полемічні рядки, а повне несприйняття негативних явищ життя переростало у віру в кращу організацію суспільних відносин, духовне вдосконалення, відкривалися життєво приземлені і філософські піднесені мотиви. Він упевнено входив у так звану традиційну стежу творчості, якщо мати на увазі вираженість, розсудливість у звертанні до людського загалу. І разом з тим шукав різноманітні форми вираження. Тому сміливо і вправно користувався і октавами, і терцинами, і сонетами, іншими художніми тропами.

За глибоке відчуття слова, професійну вправність у версифікації, мелодійність його називали королем ритмики. Недаремно на його вірші різні композитори написали понад сто пісень. До добрих двох десятків своїх текстів він і сам написав музику. І то логічно. Як згадував Станіслав Панасович, зразу по війні батько, економлячи на хлібі, купив дітям акордеон. Яка то

радість була! Станіслав разом із братом навчився грати на ньому, з дитячих літ виявляючи хист до музики. Пізніше він напише:

**З того тяжкого повоевня,
коли ще не розтала мла,
у нашій хаті, як спасення,
постійно музика жила.**

І з тих написаних пісень чимало стали популярними. Чи не на першому місці стоїть славнозвісна "Чураївна", музику до якої написав композитор Микола Збарацький, а донесла до людей народна артистка України Раїса Кириченко.

Стражденним виявилось життя поета. Дуже багато випробувань випало на його долю. У сьомому класі раптом захворів. А до цього займався боротьбою, боксом, мріяв стати льотчиком. Не вийшло. В гіпсі пролежав два з половиною роки. Недуга не минула безслідно, назавжди лишивши карби інвалідності. Та він не здався присудові долі, він залишався мужнім навіть тоді, коли рясно посипалися нові страшні випробування. Про все це в книзі "На ярмарку і з ярмарки", яка побачила світ у видавництві "Чернігівські обереги". Це не тільки своєрідний підсумок життя, це болісні переживання за день минувший, нинішній і грядущий, означення того, що зроблено і що втрачено. І не дуже веселим виходить ярмаркування письменника на схилі літ.

Ось один із віршів:

**У серці – сонця й сліду!
День з ніччю на межі...
Куди, куди я їду?
Маршрутку, розкажи!**

То була дорога до лікарні в столиці, де перебувала його дружина Тамара. Не врятували її ескулапи... А згодом як невблаганний чорний грім – передчасно помирають батьки, брати. Ні на кого обіпертися, бо й друзів обмаль. От хіба що щоденна робота над новими рукописами, доки не почала активно наступати сліпота. І інші важкі недуги обступають зі всіх усюд. Кілька останніх років Станіслав Панасович практично не поли-

шає лікарняних стін, творячи справжній громадянський і письменницький подвиг. Операції йдуть одна за одною, вдома порожні стіни квартири. А він продовжує керувати Спілкою письменників області, як і 35 років тому, коли зумів відновити її роботу після славного попередника Олекси Десняка. Редагує рукописи земляків, навіть лежачи на лікарняному ліжку, і мріє колись та вийти на волю, пройтися древнім Валом, поглянути на голубу Десну, помчати по рідній Чернігівщині, може, навіть знову побувати в моєму рідному Красному Колядині на околиці Талалаївського району. Там колись були ми разом із відомим українським письменником, Героєм Радянського Союзу Юрієм Збанацьким, який вирішив побувати на батьківщині свого бойового соратника по партизанській боротьбі, теж Героя Кузьми Гнідаша.

Яскравим променем мистецької радуги Станіслава Реп'яха є його перекладацька діяльність, зокрема, ознайомлення українського читача з творчістю білоруських, чуваських, російських, вірменських, болгарських, німецьких та інших поетів і прозаїків. При цьому і його поезії перекладені дев'ятьма мовами.

А Станіслав Реп'ях іще й добрячий гуморист. Його усмішки, жарти дотепно звучать зі сцени. А ще ж у нього є гарна проза, публіцистика, краєзнавчі дослідження, мемуари, глибокі літературознавчі праці.

Такі вони, мистецькі грані нашого славного земляка. І треба ще сказати, що червоною ниткою у його творчості проходить тема України, рідної Сіверської землі, де змужнів і окрипився його талант. Поет стверджує: "Найбільша радість – жити на землі, своїй землі, що тужить так за нами".

Він зріднівся з землею, яка підняла його до поетичного неба. А це вже запорука вічності.

Яків КОВАЛЕЦЬ,
журналіст,
член столичного
Чернігівського земляцтва

Практика стверджує, що перше знайомство з людиною, як правило, буває визначальним. Так сталося і на той раз. Враження справив на мене новий директор позитивне і глибоке. Його плани були далекоглядні і масштабні. Вони стосувались усього складного комплексу розвитку господарства і села. І, головне, що при цьому не було дрібниць і розпорошення уваги.

Він тоді ще не знав, що йому доля усміхнулася і держава підставляє свої могутні плечі, щоб плани його збулися. Але це все потім. Тоді ми були в реаліях тієї дійсності, що склалася і шукали підходи для того, щоб змінити її на краще. І Володимир Панасович чітко вималював перспективу "Журавського", він її бачив, він рухався до неї.

Мене позитивно вразило те, що він не обмежувався суто господарськими питаннями, а першопланово ставив також соціальний розвиток села.

Я ніколи не випускав з поля зору стан справ у Журавці, а особливо тоді, коли це входило до моїх обов'язків. І зараз подумки згадую, як новий директор набирав оберти у своїй роботі. А почав він з головного – підвищення родючості ґрунтів і формування стада у тваринництві.

Були повністю відновлені сівозміни, збільшувалось виробництво і внесення органічних добрив, поліпшувалось і зростало поголів'я великої рогатої худоби і свиней, створювались належні умови для роботи тваринників. І все це невдовзі дало свої позитивні результати. Зросла продуктивність полів і ферм, народжувались свої герої праці.

Не залишав поза увагою директор і питання соціального розвитку сіл, їх благоустрою, а також створення належних умов для відпочинку молоді.

Рішення про будівництво потужного свиновідгодівельного комплексу в радгоспі "Журавський", до якого я також приклав свою руку, Володимир Панасович сприйняв з радістю і ентузіазмом. Він не приховував свого глибокого задоволення і уже в уяві будував захоплюючі перспективи господарства в майбутньому.

В області було створено штаб, щоб оперативно вирішувати усі питання, що стосувались будівництва комплексу. Оскільки мені було доручено його очолювати, то він знаходився в моєму робочому кабінеті.

Приверну увагу до роботи керівництва радгоспу "Журавський".

Не так багато минуло часу відтоді, як господарство очолив новий директор, а зміни на позитивне були помітні скрізь.

Сам же директор радгоспу ніколи не випускав з поля зору хід будівництва свинокомплексу: він завжди був присутнім на тижневих планерках, де аналізувалось зроблене і визначались нові рубежі, та вносив свої пропозиції.

Для директора характерним був погляд в майбутнє. Так, свинокомплекс ще будувався, а він мріяв про нарощування його потужності. І ці мрії ста-

тема штучних ставків з водним дзеркалом понад 85 гектарів, працювали ковбасний цех, олійниця, млин і пасіка.

У 1987 році радгосп був удостоєний ордена Трудового Червоного Прапора. Держава гідно поцінувала невтомну і багатогранну працю В.П.Магди, нагородивши його орденами Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", Жовтневої революції та багатьма медалями. Йому присвоєно звання Заслуженого

працівника сільського господарства УРСР. Він був глибоко шанованою людиною не лише в своєму господарстві, в селі, він був знаний в районі і області. З ним рахувались, його поважали і цінували.

Та от розпався Радянський Союз. Україна стала самостійною і незалежною, і вона утверджувала свій державний устрій. Економіка країни ще по інерції продовжувала працювати в колишніх параметрах. Але в суспільстві наростала якась тривога, викликана невизначеністю майбутнього.

Так було і в Журавці: радгосп ще діяв, люди працювали. Це з одного боку. А з іншого, відчувалась якась байдужість до цього з боку держави.

І не дивно, що в таких умовах настав спад виробництва, скорочувались працівники, в колективі нарастала невпевненість і тривога.

Сильний духом і з вольовим характером Володимир Панасович Магда з такими несправедливістю і безладом не зміг змиритись і у другій половині 1998 р. на зборах був звільнений з посади директора господарства.

Свою відставку Володимир Панасович переніс хворобливо.

Будучи на пенсії, колишній директор господарства з пекучим болем в душі бачив, як руйнується його дітище, особливо крайня його неспокійне серце бездушність і зневага окремих посадовців господарства, з якими він працював, яких колись вирощував і підтримував.

На ґрунті нервових напружень і виснажливої роботи в минулому у Володимира Панасовича загострились хвороби і 3 березня 1999 року він відійшов у вічність. Вдячні ж односельці, рідні і друзі провели покійного в останню путь.

І на останок хочеться зауважити, що Володимир Панасович жив і працював задля людей і великий гріх тим, хто про це забуває.

Володимир ЖЕЛІБА,
Надзвичайний і Повноважний
посол України

Я почав працювати у Чернігівській області секретарем обкому партії у першій половині 1973р. Десь у цей час було призначено директором радгоспу "Журавський" В.П.Магду. Раніше його я не знав. Тому перша поїздка моя у Варвинський район передбачала і знайомство з новим керівником господарства Володимиром Панасовичем.

Директор Журавки

Пам'яті
Володимира
Панасовича
Магди

ли реальністю: замість 24 тис. голів свиней, згідно з проектом, радгосп довів їх кількість до 29 тис., тобто, збільшив ще на 5 тис. голів. Із чотирьох свинокомплексів, що будувались в Україні, Журавський був зразковим і працював найбільш ефективно.

Особливою турботою В.П.Магди була соціальна сфера села. І якщо у державному плані спорудження свинокомплексу передбачались кошти на житло, дороги, газифікацію, водогін, то на будівництво дитячого садка, школи і будинку культури вони не виділялись. А ці об'єкти були конче потрібні. Для роботи на свинокомплексі в господарство прибуло багато молодих сімей з різних регіонів України, та і не тільки. Існуючий дитсадок вже не міг задовольнити всіх бажаючих відвести туди діток, а школа взагалі була розташована в декількох пристосованих приміщеннях, сільський клуб знаходився у колишній церкві. Так далі бути не могло, і директор знайшов шляхи вирішення цих питань.

І останнє. Радгосп "Журавський" став високорентабельним багатогалузевим господарством. Крім базових галузей – рослинництва, тваринництва, в теплицях вирощувались овочі, була створена сис-

Тримаю в руках праці журналіста, краєзнавця, члена товариства "Інтелект нації", генерал-майора внутрішньої служби Василя Євдокимовича Устименка. "Жукля" (2009), "Зведи свій храм. З історії Свято-Покровського трипрестольного храму с. Жукля на Чернігівщині" (2011), "Обов'язок. Звитяга. Честь. З історії Урядового військово-кур'єрського зв'язку та Служби дипломатичних кур'єрів України" (2011).

ТРИЛОГІЯ Василя Устименка

Про "Жуклю" вже багато мовилося. Працю відзначено найвищою нагородою українського краєзнавства – премією ім. Д.І. Яворницького. Від себе хотілося б додати, що більшість сіл України достойні таких видань не лише за фактом, а й за багатою історією кожного з них. Та, хай як це не буде звучати песимістично, не кожному селу поталанило на такого земляка, як Василь Устименко,

– його цілеспрямованості і працездатності, багатогранності і професійності, інтелігентності і саможертвності. Л. Горlach назвав "Жуклю" "собором Слову на честь рідного куточка землі". Надзвичайно точно сказано. І можна було б авторові тішитися здобутими лаврами, відпочивати на них. Але ж ні. Відчувши насолоду від "спілкування" з архівними документами, їхнім багатством, що віками зберігається в них, чекаючи свого дослідника, автор знову й знову звертається до них і стає на стежу першовідкривача, демонструючи неабияку працездатність, виконання, чого тут замовчувати, обов'язку перед отим рідним куточком, перед власним досвідом, перед довірою...

Про "Жуклю" можна було б і не писати тут взагалі, якби тема цього села не мала продовження в іншій книжці, не були відображені інші грані його історії – історії духовності своїх односельців. Тут уже йдеться про працю "Зведи свій храм. З історії Свято-Покровського трипрестольного храму с. Жукля на Чернігівщині".

Чим цінна книга для сьогодинішнього читача, для дослідника історії української церкви? Як документальний факт з історії української церкви, православної віри і просто (а насправді – не дуже просто) історії духовності українського народу.

Зразковим прикладом заможних людей того часу не в епізодичних благодійних пожертвах, а у великому сенсі життя власного і родини

у цій благодійності. Адже духовність їх визначалася як за параметрами світських знань (М. Комстадіус – військовий юрист – володів німецькою, італійською, іспанською, французькою мовами, а також – класичними латинською, і давньогрецькою. Отже, античних філософів, французьких просвітителів, Сервантеса і т. д. читав в оригіналі), так і за параметрами духовними. Дотримання заповідей полягало у вели-

це надзвичайно показовий приклад для всіх краєзнавців.

Якщо попередні книжки В. Устименка все ж таки можна розглядати в контексті інших подібних видань, що з'явилися особливо в роки незалежності України, то третя книжка "Обов'язок. Звитяга. Честь. З історії Урядового військово-кур'єрського зв'язку та Служби дипломатичних кур'єрів України" чи не єдина за часовими, документальними, фактологічними, специфічними параметрами в Україні та за її межами. Її можна цілком справедливо вважати першим в Україні підручником із Урядового військово-кур'єрського зв'язку та Служби дипломатичних кур'єрів України.

Що ми, пересічні громадяни, знаємо про цю службу? Хіба поєд-

нували її із службою гінця, яка до появи технічних засобів зв'язку виконувалася ним? А чи достатньо було цих самих технічних засобів для того, щоб передавати різної складності (читай: секретності) інформації? І безліч подібних питань. Як на нас, то все це одного поля діяльності органів влади, якщо необхідно здійснити інформаційний обмін. Про цей особливий зв'язок часто можна в тій чи іншій повноті побачити у фільмах (є й український фільм О. Довженка "Сумка дипкур'єра"), але з появою книжки В. Устименка про цю службу можна дізнатися ще й з документальних джерел, побачити її зсередини. Автор провів величезну роботу по збору документальних свідчень. Фактично відтворив картину специфічної пошти ще від часів третього тисячоліття до н. е. й по нинішній час. А в перші роки незалежності України став одним із творців цієї служби і був одним із перших дипкур'єрів України, готував кадри, докладав колосальних зусиль, щоб інформація державної ваги надзвичайно швидко й якісно доходила до відповідних органів влади.

Іван ЗАБІЯКА

комасштабних витратах на будівництво культових споруд (а в даному випадку – культового шедевр), їх облаштування, утримання і т. д. в кожному помісті, що належало йому; у ставленні до простого люду, який користувався цією спорудою. Не можна не дивуватися послідовності і незгасному бажанню цієї діяльності.

Можна лише уявити, який би був сьогодні рівень духовності в Україні, якби не відбувся переворот 1917 року. Тому, як на мене, ця книжка є ще й актом звинувачення у знищенні, винищенні духовності в Україні протягом радянського періоду.

Повертаючись до попередніх цінностей, не можна не відзначити її естетичний бік духовності, відображений у книжці. Архітектурний шедевр, його оздоблення й ознащення не може не вражати й не дивувати. Така церква для будь-якого села – велика розкіш і велике надбання. Ікони, що перебували в Жуклі, – це шедеври церковного мистецтва. І треба по-доброму позаздрити тодішнім жуцлянам, які могли їх спостерігати щораз, і порадіти сьогодні, що церква нарешті відновила службу Божу.

Книжка В. Устименка "Зведи свій храм" –

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594
Передплатний індекс: 37630

Адреса редакції:
02606, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор Леонід Коваленко.
Комп'ютерний набір Леонід Коваленко.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 1000.